

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2013-01-16

LS 1211-1514

Landstingsstyrelsen

LANDSTINGSSTYRELSEN

13-01-29 00014

Yttrande över departementspromemorian Avskaffande av steriliseringskrav som villkor för ändrad könstillhörighet (Ds 2012:46)

Föredragande landstingsråd: Filippa Reinfeldt

Ärendebeskrivning

Landstinget har genom remiss från Socialdepartementet lämnats tillfälle att yttra sig över departementspromemorian Avskaffande av steriliseringskrav som villkor för ändrad könstillhörighet (Ds 2012:46).

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att lämna landstingsdirektörens tjänsteutlåtande som yttrande till Socialdepartementet över departementspromemorian Avskaffande av steriliseringskrav som villkor för ändrad könstillhörighet (Ds 2012:46).

Landstingsrådsberedningens motivering

Landstinget har genom remiss från Socialdepartementet lämnats tillfälle att yttra sig över departementspromemorian Avskaffande av steriliseringskrav som villkor för ändrad könstillhörighet (Ds 2012:46).

Regeringen föreslår i promemorian att kravet på sterilisering och upphävande av fortplantningsförmåga inför ändring av könstillhörighet tas bort. Vidare föreslås följdändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Nuvarande lagstiftning Lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet med krav på sterilitet innebär att det i praxis har utvecklats ett förbud mot att spara könsceller för den berörda gruppen. Lagarna är otidsenliga och behöver reformeras.

SKRIVELSE
2013-01-16

LS 1211-1514

Regeringen har i promemorian belyst vissa rättsliga konsekvenser av att avskaffa kravet på sterilisering som villkor för fastställelse av ändrad könstillhörighet.

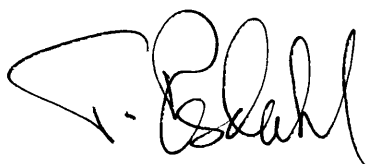
I promemorian redovisas synpunkter från kommissionären för de mänskliga rättigheterna angående tillämpningen av artikel 8 i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, att steriliseringskrav innan ändring av könstillhörigheten beviljas, tydligt kränker respekten för den enskildes fysiska integritet.

En av de mer grundläggande mänskliga rättigheterna är att varje individ själv får råda och bestämma över sin egen kropp med rätt att själv få vara den han eller hon vill. Det gäller såväl att påbörja som att avsluta behandlingar.

Förslagen i utredningen utvecklar på ett konstruktivt sätt reglerna kring ändrad könstillhörighet och ställer dem dessutom i bättre samklang med dagens regler om samlevnadsformer.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 12 december 2012
Författningsförslag i departementspromemorian Avskaffande av steriliseringskrav som villkor för ändrad könstillhörighet (Ds 2012:46)

Torbjörn Rosdahl

Filippa Reinfeldt

Hans-Erik Malmros

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Juridik och upphandling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2012-12-12

LS 1211-1514

Landstingsstyrelsen

Ankom Stockholms läns landsting 2012 -12- 17 LS 1211-1514 Dnr.....
--

Rotel II

Yttrande över departementspromemorian Avskaffande av steriliseringskrav som villkor för ändrad könstillhörighet (Ds 2012:46)

Ärendebeskrivning

Landstinget har genom remiss från Socialdepartementet lämnats tillfälle att yttra sig över departementspromemorian Avskaffande av steriliseringskrav som villkor för ändrad könstillhörighet (Ds 2012:46).

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 12 december 2012
Författningsförslag i departementspromemorian Avskaffande av
steriliseringskrav som villkor för ändrad könstillhörighet (Ds 2012:46)

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att lämna landstingsdirektörens tjänsteutlåtande som yttrande till
Socialdepartementet över departementspromemorian Avskaffande av
steriliseringskrav som villkor för ändrad könstillhörighet (Ds 2012:46).

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Regeringen föreslår i promemorian att kravet på sterilisering och
upphävande av fortplantningsförmåga inför ändring av könstillhörighet tas
bort. Vidare föreslås följdändringar i offentlighets- och sekretesslagen
(2009:400). Förvaltningen tillstyrker förslagen.

Bakgrund

I promemorian redovisas synpunkter från kommissionären för de
mänskliga rättigheterna angående tillämpningen av artikel 8 i
Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, att steriliseringskrav

innan ändring av könstillhörigheten beviljas, tydligt kränker respekten för den enskildes fysiska integritet.

Regeringen har i promemorian belyst vissa rättsliga konsekvenser av att avskaffa kravet på sterilisering som villkor för fastställelse av ändrad könstillhörighet. Regeringen har kommit fram till att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen om sekretessgenombrott i fråga om uppgifter om gravida kvinnor måste ändras till att omfatta uppgifter om gravida personer men att några följdändringar därutöver inte behöver göras utan att befintliga bestämmelser på området kan tillämpas direkt eller i vissa fall analogt. Detta gäller bestämmelserna i föräldrabalken om föräldraskap och straffbestämmelser i brottsbalken om barnadrap.

Överväganden

Förvaltningen tillstyrker förslaget om borttagande av kravet på sterilisering och upphävande av fortplantningsförmåga inför ändring av könstillhörighet i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall. Likaså tillstyrks förslagen till följdändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som innebär att 25 kap. 12 § respektive 26 kap. 9 §, i båda fallen andra styckena, ändras på så sätt att bestämmelserna görs könsneutrala. Slutligen ser förvaltningen under givna förutsättningar inget hinder mot att föreslagna lagändringar träder i kraft enligt förslaget redan den 1 juli 2013 utan att det behövs några övergångsbestämmelser såvitt gäller sterilisering eller följdändringar i offentlighets- och sekretesslagen.

När det gäller tillämpningen av övriga berörda föreskrifter eller i vissa fall analogt känner förvaltningen en viss tveksamhet till den valda metodiken. Den som vill veta hur en viss bestämmelse ska tillämpas i ett specifikt fall kommer med förslaget att vara tvungen att känna till att hon ska gå till förarbetena till den här aktuella ändringen i lagen om könstillhörighet för att få svaret istället för att hitta det i den primära rättskällan dvs. i föräldrabalken eller brottsbalken. När det gäller denna del kan noteras att det inte redovisats någon analys som svarar på frågan om det till följd av lagändringen skulle kunna uppstå några situationer som skulle kunna anses kräva övergångsbestämmelser.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

I promemorian görs en sammantagen uppskattning som innebär att förslaget i vart fall inte kommer att medföra ökade kostnader för landstingen. Förvaltningen delar denna bedömning.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

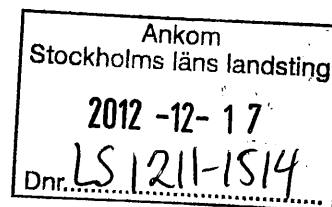

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Anne Rundqvist
Chefsjurist

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall

Härmed föreskrivs att 1 § lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

En person ska efter egen ansökan få fastställt att han eller hon har en annan könstillhörighet än den som framgår av folkbokföringen, om han eller hon

1. sedan en lång tid upplever att han eller hon tillhör det andra könet,

2. sedan en tid uppträder i enlighet med denna könsidentitet,

3. måste antas komma att leva i denna könsidentitet även i framtiden,

4. har fyllt arton år, *och*

5. *har steriliserats eller av någon annan orsak saknar fortplantningsförmåga.*

En ansökan enligt första stycket får bifallas även om sökanden har beviljats ändrad könstillhörighet med stöd av 2 §.

Särskilda bestämmelser om

¹ Senaste lydelse 2012:456. Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket upphävs.

sterilisering finns i steriliserings-
lagen (1975:580).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

1.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 25 kap. 12 § och 26 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 kap.

12 §

Sekretessen enligt 1 §, 2 § andra stycket och 3–5 §§ hindrar inte att en uppgift om en enskild eller närstående till denne lämnas från en myndighet inom hälso- och sjukvården till en annan sådan myndighet eller till en myndighet inom socialtjänsten, om det behövs för att ge den enskilde nödvändig vård, behandling eller annat stöd och denne

1. inte har fyllt arton år,

2. fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel, eller

3. vårdas med stöd av lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Detsamma gäller uppgift om en gravid *kvinn*a eller någon närstående till *henne*, om uppgiften behöver lämnas för en nödvändig insats till skydd för det väntade barnet.

26 kap.

9 §

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att uppgift om en enskild eller någon närstående till denne lämnas från en myndighet inom socialtjänsten till en annan sådan myndighet eller till en myndighet inom hälso- och sjukvården, om det behövs för att ge den enskilde nödvändig vård, behandling eller annat stöd och denne

1. inte har fyllt arton år,
2. fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel, eller
3. vårdas med stöd av lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Detsamma gäller uppgift om en gravid *kvinn*a eller om en gravid *person* eller någon närstående till *henne*, någon närstående till *denne*, om uppgiften behöver lämnas för en nödvändig insats till skydd för det väntade barnet. Detsamma gäller uppgift om uppgiften behöver lämnas för en nödvändig insats till skydd för det väntade barnet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.